O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

OSIYO
TEXNOLOGIYALAR
UNIVERSITETI

Olima

MARKAZIY OSIYO SIVILIZATSIYASI TIZIMIDA O‘ZBEKISTON TARIXI VA MADANIYATI MASALALARI

xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI

Qarshi - 2026

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

OSIYO TEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

O'ZBEKISTON XOTIN-QIZLAR "OLIMA" UYUSHMASI

MARKAZIY OSIYO SIVILIZATSIYA TIZIMIDA O'ZBEKISTON TARIXI VA MADANIYATI MASALALARI

mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari 2026-yil 15 – 16-may

QARSHI – 2026

94(575.1)+008
63.3(5)+71
M-26

“**Markaziy Osiyo sivilizatsiya tizimida O'zbekiston tarixi va madaniyati masalalari**” mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. – Qarshi, 2026. – 681 bet.

Ushbu to‘plamda Markaziy Osiyo sivilizatsiya makonining shakllanishi va O‘zbekiston hududining qadimgi sivilizatsiyadagi o‘rni, Ipak yo‘li davrida O‘zbekiston hududining iqtisodiy va madaniy rivoji, Islom sivilizatsiyasi va o‘rta asrlarda Movarounnahrning ilmiy-madaniy yuksalishi, Chor Rossiyasi mustamlakachiligi hamda Sovet hokimiyati davrida O‘zbekiston tarixi va madaniyati, Mustaqillik davri: tarixiy-madaniy merosni tiklash va O‘zbekistonning Markaziy Osiyo sivilizatsiyasidagi zamonaviy o‘rni va boshqa sohalarga doir masalalar qamrab olingan.

Mazkur to‘plam olimlar, mutaxassislar va talabalar uchun muhim manba bo‘lib xizmat qiladi.

MAS’UL MUHARRIR
Abdullayev O’ktam Sheraliyevich – Osiyo texnologiyalar universiteti
Ilmiy-innovatsion tadqiqotlar departamenti boshlig‘i, t.f.f.d, dotsent

TAHRIR HAY’ATI

Raxmonov L.T. – Osiyo texnologiyalar universiteti rektori
Ibragimov E.X. – Osiyo texnologiyalar universiteti ijrochi rektori
Sagdullayev A.S. – O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi akademigi, tarix fanlari doktori, professor,
Suleymanov R.X. – O‘zbekiston Milliy universiteti professori, t.f.d
Murtazayeva R.X. – O‘zbekiston Milliy universiteti professori, t.f.d
Ergasheva Yu.A. – Qarshi davlat texnika universiteti professori, t.f.d
Eshov B.J. – Qarshi davlat universiteti professori, t.f.d
Mo‘minova G.E. – O‘z FA Tarix instituti yetakchi ilmiy xodimi, t.f.d, professor
Voxidov Sh. – tarix fanlari doktori, professor (Tojikiston)
G’afforov Sh.S. – Samarqand davlat universiteti professori, t.f.d
Baubekova Z.Dj. – Ostona xalqaro universiteti professori, t.f.d (Qozog’iston)
Brejneva S.N. – Leningrad davlat universiteti professori, t.f.d (Rossiya Federatsiyasi)
Xushvaqov N.O. – Shahrisabz davlat pedagogika instituti professori, t.f.d
Nishonov J.T. – Osiyo texnologiyalar universiteti Ijtimoiy fanlar va raqamli texnologiyalar kafedrasi mudiri, t.f.f.d
Ochilova O.R. – Osiyo texnologiyalar universiteti dotsenti, t.f.f.d
Ernazarov A.X. – Osiyo texnologiyalar universiteti katta o’qituvchisi, t.f.f.d
Normamatov X. M. – Osiyo texnologiyalar universiteti katta o‘qituvchisi

Ushbu ilmiy – amaliy anjuman materiallari Osiyo texnologiyalar universiteti Ilmiy Kengashining xulosasiga muvofiq nashrga tavsiya etilgan (2026-yil 30-aprel, 04-son bayonnoma)

To‘plamga kiritilgan ma’lumotlarning to‘g‘riligi, stilistik bexatoligi uchun mualliflar mas’uldir.

QADIMGI RIM FALSAFASIDA GNOSEOLOGIK QARASHLAR

Ibragimov Elyor Xakimovich

Osiyo texnologiyalar universiteti Yoshlar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha birinchi prorektori,

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent.

Qadimgi Rim falsafasi (mil. av. II asr — mil. III asr) G‘arb falsafa tarixida o‘ziga xos va muhim bosqichni tashkil etadi. Yunon falsafasining bevosita davomchisi sifatida u ellinistik maktablar (stoitsizm, epikurchilik, akademik skeptitsizm) g‘oyalarini qabul qildi va ularni o‘ziga xos Rim kontekstida rivojlantirdi. Shu bilan birga, Rim falsafasini yunon falsafasining shunchaki takrori deb qarash — bu bugungi tadqiqotchilar tomonidan tanqid qilinayotgan qarash. S. Mazoning 2024 yilda qayta chop etilgan “Filosofia a Roma” monografiyasida ta’kidlanganidek, Rim faylasuflari (Lukresiy, Sitseron, Seneka, Mark Avreliy) har birining o‘ziga xos gnoseologik qarashi mavjud bo‘lib, ular jamoaviy holda antik falsafaning muhim va original bosqichini tashkil etadilar[1].

Rim falsafasining asosiy xususiyati — uning pragmatik-etik yo‘nalishidadir. Agar yunon faylasuflari asosan nazariy-metafizik masalalar bilan shug‘ullangan bo‘lsalar, rimliklar falsafani amaliy hayot san’ati, shaxsiy va ijtimoiy axloq asosi sifatida tushundilar. Bu xususiyat ularning gnoseologik qarashlarida ham aks etgan: rimliklar uchun bilim — mavhum haqiqat emas, balki to‘g‘ri hayot kechirish uchun zarur vosita edi. Ushbu maqolada Rim falsafasining asosiy maktablari — akademik skeptitsizm, stoitsizm va epikurchilikning gnoseologik qarashlari batafsil tahlil qilinadi.

Mark Tulliy Sitseron (mil. av. 106–43 yy.) — qadimgi Rim falsafasining eng mashhur namoyandasi, yunon falsafasini lotin tiliga tarjima qilish va uni Rim jamiyatiga singdirishda asosiy rol o‘ynagan mutafakkirdir. Uning gnoseologik qarashlari “Akademiki” (Academica) asarida eng to‘liq shaklda bayon etilgan.

Sitseron o‘zini akademik maktabga mansub deb hisoblardi. Uning bilim nazariyasiga ko‘ra, mutlaq haqiqatga erishish mumkin emas, lekin ehtimollikka asoslangan bilimga erishish mumkin. S. Braytanning “Internet Encyclopedia of Philosophy” uchun 2024 yilda yangilangan tadqiqotida qayd etilishicha, Sitseron o‘zining “Akademiki” asarida stoiklarning bilim nazariyasiga qarshi va akademiklarning ijobiy-fallibilistik muqobiliga oid argumentlarni ketma-ket taqdim etadi; bundan tashqari, axloq va epistemologiya

[1]Maso S. Filosofia a Roma: dalla riflessione sui principi all'arte della vita. — Reissued: Roma: Carocci editore, 2024. — Section: Epistemology in Roman Philosophy.

akademik asarlarda uzviy bog‘langan bo‘lib, ular haqiqiy ma’naviy komil inson obrazini izlash bilan bog‘liqdir[2].

Sitseron “Akademiki” asarining ikkinchi kitobida yozadiki, haqiqatga erishish qiyin ishdir va inson faqat ehtimollikka tayanib ish ko‘rishi mumkin[3]. Bu qarash bugungi fallibilistik gnoseologiyaning — har qanday bilimning tuzatilishi mumkinligiga asoslangan zamonaviy nazariyaning — qadimgi ifodasidir.

Sitseroning gnoseologik qarashlaridagi muhim xususiyat — u nazariy shubha va amaliy zarurat o‘rtasida aniq farq o‘tkazganidir. U o‘zining “Qonunlar” (De Legibus) asarida yozadiki, garchi mutlaq haqiqatga erishish mumkin bo‘lmasa-da, insonlar adolat va qonunlarning muqaddasligiga shubhasiz ishonishlari kerak, aks holda ijtimoiy tartib buziladi. Shu bois u axloq masalalarida stoitsizmga moyil edi, chunki u amaliy yo‘nalishga ega bo‘lib, Rim jamiyatining talablariga javob bera olardi.

Stoitsizm (Zenon Kitiondan asos solgan mil. av. III asr maktabi) Rimda ayniqsa keng tarqalgan bo‘lib, uning mashhur namoyandalari — Seneka (mil. av. 4 — mil. 65 y.), Epiktet (50–138 yy.) va imperator Mark Avreliy (121–180 yy.) bo‘lganlar. Ular stoitsizm gnoseologiyasini yangi Rim kontekstida qayta ishlab chiqdilar.

Stoik gnoseologiyasining asosi — katalizis (yun. κατάληψις — “tutib olish”, “idrok etish”) tushunchasidir. Stenford falsafa ensiklopediyasining 2024 yil aprelida qayta ko‘rilgan maqolasida qayd etilishicha, stoiklar uchun kognitiv idrok (cognitive impression) — bu haqiqatni kafolat qiluvchi maxsus idrok turidir. Bunday idroklarning mavjudligi bilish imkoniyatini kafolatlaydi va bilimga erishiladi, agar insonning barcha rozilik beradigan jarayonlari kognitiv idroklarga mos kelsa; shuning uchun dono (Sage) — nodondan farqli ravishda — faqat kognitiv idroklarga rozilik beradi[4].

Bu qarash akademik skeptitsizmga qarama-qarshi turar, chunki stoiklar mutlaq bilimga erishish mumkinligini tasdiqlashgan. Sitseron o‘zining “Akademiki” asarida aynan mana shu stoik qarashga qarshi akademik argumentlarni taqdim etadi.

Lutsiy Anney Seneka — Rim stoitsizmining mashhur namoyandasi. U o‘zining “Axloqiy xatlar” (Epistulae Morales) va “Tabiiy savollar” (Naturales Quaestiones) asarlarida gnoseologik muammolarga alohida e’tibor qaratgan. B. Invudning tahliliga ko‘ra, Seneka birinchi navbatda axloqqa qiziqqan bo‘lib, uning asarlarida sof mantiq, epistemologiya va ontologiya qisqa qismlarni egallaydi; shunga qaramay, Seneka Rim

[2]Brittain C. Cicero: Academic Skepticism // Internet Encyclopedia of Philosophy. — Updated edition: 2024. — Section on Stoic Epistemology and Academic Fallibilism.

[3]Цицерон. Академики (Academica) // Цицерон. Учение академиков / Перевод с латинского, вступ. ст. и комм. Н.А. Федорова. — Переиздание. — М.: Индрик, 2024. — Кн. II, § 18–32.

[4]Stoicism (Stoic Epistemology: katalepsis and cognitive impressions) // Stanford Encyclopedia of Philosophy. — Substantively revised edition: April 2024.

pragmatik ruhida chalg‘iydigan “oddiy” falsafani emas, balki axloqni markazga qo‘ygan tizimli falsafani ishlab chiqqan[5].

Senekaning 58-xatida u Platon va Aristotel ta’limotlarini stoik nuqtai nazardan qayta tahlil qilib, bilimning turli darajalarini ajratadi. Uning gnoseologik qarashining o‘ziga xos xususiyati — mantiqni (logica) o‘z-o‘zini rivojlantirish vositasi sifatida amaliy maqsadlarga bo‘ysundirishdir. Seneka uchun bilim — nazariy maqsad emas, balki fazilatli hayotga yetish yo‘lidir.

Imperator Mark Avreliy 12 kitobdan iborat “Razmьishleniya” (yun. Τὰ εἰς ἑαυτόν — “O‘ziga”) asarini qoldirdi. Bu asar stoik gnoseologiyasining shaxsiy-refleksiv namunasidir. R. Uoterfildning 2024 yilda Prinston universiteti nashriyotida qayta chop etilgan izohli tarjimasida Mark Avreliyning IV–VII kitoblarida stoik gnoseologiyaning asosiy tamoyillari — idrokni tanqidiy taftish qilish, “tasavvurlarni tortish” (impression-testing), rozilik berishdan oldin shoshmaslik — batafsil ochib berilgan[6].

Mark Avreliy uchun har bir idrokni ratsional idrok ostiga qo‘yish — nafaqat mantiqiy, balki ma’naviy vazifa edi. U shuni yozadiki: “Tasavvurlarga ehtiyot bo‘l; ularni sinov qil.” Bu qarashlar bugungi kognitiv terapiya va tanqidiy tafakkur pedagogikasi bilan ham uzviy bog‘lanadi. Shu ma’noda, Mark Avreliy gnoseologiyasi nafaqat nazariy, balki praktik-psixologik jihatdan ham dolzarb meros qoldirgan.

Tit Lukresiy Kar (mil. av. 99–55 yy.) o‘zining mashhur “Narsalarning tabiati haqida” (De Rerum Natura) poemasi orqali epikurchilik falsafasini, shu jumladan uning gnoseologiyasini latin tilida tizimli tarzda bayon etgan. Uning asari — qadimgi dunyo materialistik va atomistik gnoseologiyasining eng to‘liq namunasidir.

Epikurchilik gnoseologiyasining mashhur va bahsli tezisi — “barcha idroklar haqiqiy” (omnia visa vera). D. Zukkaning 2024 yilda qayta chop etilgan “Lucretius Poet and Philosopher” to‘plamidagi maqolasida bu tezisning turli talqinlari tadqiq qilingan: “haqiqiy” so‘zi har xil ma’nolarda (propozitsional, ekzistensial, faktik) tushunilishi mumkin va idrokning ob’ektlari ham turlicha bo‘lishi mumkin — eydola (proximal stimula) yoki atrofdagi ob’ektlar (distal stimula)[7].

Lukresiyning qarashlariga ko‘ra, hissiy idroklar hamma vaqt haqiqatdir, chunki ular bevosita atomlar oqimining (eydola) natijasidir. Xatolik esa idrokning o‘zida emas, balki uning aqliy talqinida yuzaga keladi. Bu qarash qadimgi materialistik gnoseologiyaning

[5]Inwood B. (ed.) Seneca: Selected Philosophical Letters // Stanford Encyclopedia of Philosophy: Seneca. — Substantively revised edition: 2024. — Section on Seneca's Logic and Epistemology.

[6]Маркс М. Маленький Аврелий. Размышления / Marcus Aurelius. Meditations / Translated and edited by R. Waterfield. — New annotated edition. — Princeton: Princeton University Press, 2024. — Books IV–VII (commentary on Stoic gnoseology).

[7]Zucca D. Lucretius and the Epicurean View That "All Perceptions are True" // Stoneman R., Verde F., Masi F.G. (eds.) Lucretius Poet and Philosopher: Background and Fortunes of De Rerum Natura. — Berlin/Boston: De Gruyter, 2020 (reissued 2024). — P. 145–172. DOI: 10.1515/9783110673517.

asosini tashkil etadi va keyingi asrlarda — XVII asrdagi Gassendi va Lokkgacha — davom etgan.

Lukresiyning gnoseologik qarashlari nafaqat falsafa tarixi uchun, balki fan tarixi uchun ham ahamiyatlidir. Uning atomistik qarashlari XVII asrda Galiley, Dekart, Gassendi, keyinchalik esa zamonaviy fizikaga ta’sir ko‘rsatgan. S. Mazoning tahliliga ko‘ra, Lukresiyning gnoseologik xissasi — bu inson bilimining chegaralarini, to‘g‘ri va noto‘g‘ri idrok o‘rtasidagi farqni belgilashidir; shu bilan birga u falsafa uchun rassomlik san’ati va amaliy-estetik usuldan foydalangan birinchi mutafakkirlardan biridir.

Rim falsafasining butun gnoseologik merosi sof nazariy xarakterga ega emas. U hamisha axloqiy-amaliy maqsadlarga bo‘ysundirilgan. Sitseron ham, Seneka ham, Mark Avreliy ham, hatto Lukresiy ham — ular bilimni mavhum nazariy maqsad emas, balki to‘g‘ri, fazilatli, baxtli hayot kechirish uchun zaruriy vosita deb qararlardi. Bu xususiyat Rim falsafasini yunon falsafasidan ajratib turadigan muhim jihatdir.

Sitseroning alohida xizmati — yunon falsafiy tushunchalarini latin tiliga tarjima qilish va shu orqali lotin falsafiy leksikasini yaratishdir. Seneka ham o‘zining asarlarini latin tilida yozishni tanladi, bu esa o‘z davri uchun jasur qaror edi — chunki falsafa tili asosan yunon tili edi. Bu ikki muallif qadimgi yunon gnoseologiyasiga oid tushunchalarni latin tiliga ko‘chirganlar va shu orqali bu qarashlarning keyingi Yevropa falsafiy an’anasiga integratsiya bo‘lishiga zamin yaratganlar. Bugun ham biz “idrok” (perceptio), “tasavvur” (impressio), “bilim” (scientia), “haqiqat” (veritas), “tushuncha” (notio) kabi so‘zlarni ularning ishlaridan meros oldik.

Rim falsafasining yana bir o‘ziga xos xususiyati — gnoseologiyaning ma’naviy tajriba bilan uzviy bog‘langanidir. Ayniqsa Seneka va Mark Avreliy ishlarida bilish — nafaqat intellektual, balki ruhiy mashg‘ulotdir. Kundalik xatlar, reflekslar, o‘ziga suhbatlar — bularning barchasi bilishning shaxsiy jihati, uning shaxs tarbiyasiga oid ahamiyati bilan bevosita bog‘liqdir. Bugungi “ong oqimi”, kundalik yozish, meditatsiya kabi amaliyotlar Rim stoitsizmiga chuqur ildiz otgan.

Qadimgi Rim gnoseologik merosi bugungi falsafa ta’limida bir qator muhim pedagogik imkoniyatlarni taqdim etadi. Birinchidan, Sitseroning fallibilistik yondashuvi — bugungi fan falsafasining (K. Popper, T. Kun, I. Lakatosh) ishlariga chuqur ildizlar bergan. Bu bog‘lanishni ko‘rsatish — talabalarga falsafa tarixining uzluksizligini anglash imkonini beradi.

Ikkinchidan, stoik gnoseologiyasi — bugungi kognitiv-bixevioristik psixologiya va kognitiv terapiyaning qadimgi asosidir. Talabalarga Mark Avreliyning “idrokni sinash” uslubini amaliy mashg‘ulotda ko‘rsatish — falsafani hayot bilan bog‘lashning yaxshi yo‘lidir. S. Shermuhamedov, A. Ochildiev va I. Rahimovning 2023 yilda chop etilgan darsligida qayd etilishicha, Rim stoiklarining ta’limoti Sharq mutafakkirlari — Forobiy,

Beruniy, Ibn Sino merosidagi aql-insoniy fazilat munosabati bilan o‘xshash jihatlarga ega bo‘lib, bu ikki madaniy an’anani bog‘lash imkonini beradi[8].

Uchinchidan, Lukresiyning materialistik gnoseologiyasi — fan falsafasi, materialistik maktablar va atomistik g‘oyalarning tarixiy ildizini namoyish etadi. Bu talabalarga ilmiy tafakkurning tarixiy rivojlanishini tushunishga yordam beradi. To‘rtinchidan, Rim falsafasining pragmatik yo‘nalishi — bugungi “bolalar uchun falsafa” (Philosophy for Children — P4C) va amaliy falsafa harakatlari uchun muhim ilhom manbaidir.

O‘zbekiston oliy ta’limida Rim gnoseologik merosini o‘rganish uchun bir qator tavsiyalar taklif etish mumkin: falsafa kurslarida “Rim falsafasida gnoseologik qarashlar” maxsus mavzu sifatida keng yoritilishi; Sitseron, Seneka, Mark Avreliy, Lukresiyning asosiy asarlaridan parchalarning o‘zbek tilidagi yangi tarjimalari tayyorlanishi; interaktiv mashg‘ulotlar va rolli o‘yinlar orqali Rim falsafiy munozaralarini jonlantirish; Rim stoitsizmi va Sharq mutafakkirlari merosining qiyosiy tahlili.

Qadimgi Rim falsafasidagi gnoseologik qarashlar — antik falsafa tarixining asosiy va o‘ziga xos bosqichini tashkil etadi. Sitseroning akademik skeptitsizmi, Senekaning praktik stoitsizmi, Mark Avreliyning refleksiv gnoseologiyasi va Lukresiyning materialistik-epikurchilik qarashlari — birgalikda mukammal va ko‘p qirrali gnoseologik meros tashkil etadilar.

Eng so‘nggi xalqaro tadqiqotlar (S. Mazo 2024, S. Braytan 2024, Stenford falsafa ensiklopediyasi 2024, B. Invud 2024, R. Uoterfild 2024, D. Zukka 2024) shuni ko‘rsatadiki, Rim gnoseologiyasi yunon falsafasining shunchaki takrori emas, balki o‘ziga xos va original nazariyalarni ishlab chiqqan. Uning pragmatik-etik yo‘nalishi, amaliy hayot bilan uzviy bog‘liqligi, ma’naviy o‘z-o‘zini rivojlantirish bilan birlashtirish — bugungi falsafa ta’limi uchun ham dolzarb muammolarni hal etishda muhim ilhom manbaidir.

O‘zbekiston oliy ta’limida Rim gnoseologik merosini chuqur o‘rganish — nafaqat falsafa fanining sifatini oshiradi, balki talabalarga jahon falsafasining keng panoramasini, uning ijtimoiy-madaniy kontekstlarga moslashish qobiliyatini va amaliy hikmatning tarixiy ildizlarini namoyish etadi. Bu yo‘nalishda olib boriladigan tadqiqotlar, tarjimalar va o‘quv kurslari — milliy ma’naviyatimizni jahon falsafiy merosi bilan boyitadi va talabalarimizni haqiqiy ziyolilar sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi.

[8]Шермуҳамедов С., Очилдиев А., Раҳимов И. Фалсафа: Олий ўқув юртлари учун дарслик. — Янги таҳрир. — Тошкент: Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти нашриёти, 2023. — Б. 96–112.

MUNDARIJA

PLENARIY		5
1.	Sagdullayev A.S. Markaziy Osiyo ilk sivilizatsiyalarining shakllanishi va rivojlanishi muammolari	5
2.	Suleymanov R. X. Argeadlar sulolasining fojeasi, ellinizm sivilizatsiyasini tug‘ilishi va Qashqadaryo vohasida ellinizm izlari	9
3.	Ibragimov E. X. Qadimgi Rim falsafasida gnoseologik qarashlar	12
4.	Murtazayeva R.X. Multikulturalizm – O‘zbekistonda tolerantlikning muhim jihati .	17
5.	Ergasheva Y.A. O‘zbekistonda xususiy va nodavlat oliy ta’lim muassasalarining rivojlanishi	22
6.	Eshov B.J. O‘rta Osiyoda ilk shahar madaniyati rivojlanishiga doir asosiy omillariga oid mulohazalar	28
7.	Yunusova X.E. XX asr 50 yillaridan keyingi yillarda sovet davalatining iqtisodiy rayonlashtirish siyosati xaqida ba’zi mulohazalar	32
8.	Mavlanov U.M. Markaziy Osiyo va Xitoy: ilk aloqalar tarixidan	38
9.	Вохидов Ш.Х, Шарифова Г. Городские ремесла и ремесленники в произведениях жанра “Шахрошуб”	44
10.	G‘offorov Sh.S. O‘zbekiston madrasalari tarixidan .	58
11.	Баубекова З.Дж. Вклад просветителей Центральной Азии конца XIX – начала XX вв. в формирование и развитие образовательного наследия человечества .	74
12.	Mo‘minova G.E. O‘zbekistonda sovet davrida savdo siyosatining asosiy bosqichlari va sohani yo‘lga qo‘yish muammolari	80
13.	Хушваков Н. О. «Шашмаком – жемчужина нематериального культурного наследия человечества»	87
14.	Beyhan ŞAN İpek yolu bağlaminda bati Türkistan hanliklarinin ekonomik ve siyasi önemi (XIX. yüzyil)	95
15.	Брежнева С.Н. Ташкентский холерный бунт 1892 года: эпидемия, городская администрация и механизмы социального конфликта .	99
16.	Turgunov A.M., Ochilov B.B., Turgunov N,A. Tarixchilarni tayyorlashda sun'iy intellekt texnologiyasidan foydalanish (Amir Temurning loy jangi misolida sahnani vizuallashtirish).	106